

[Pojetí ontologie a její možná perspektiva]

79/008 (791115-3)

Ontologie nemůže být vpravdě pojata jako věda o bytí, neboť věda musí mít svůj předmět a své metody. Bytí však nemůže být předmětem žádné vědy, protože má nepředmětnou povahu. Mohli bychom tedy o ontologii mluvit jako o „vědě o bytí“ pouze za předpokladu, že bychom odlišili vědy o předmětech od věd o nepředmětech. Ale ani to by nám nadlouho nepomohlo, protože bychom brzy zjistili, že nepředměty se liší od předmětů tím, že je od sebe nelze odsekávat žádnými pevnými hranicemi, že jeden nepředmět poukazuje na další, přechází v ně a že celá nepředmětná skutečnost je v hloubce integrována v jediný celek. Právě v tom smyslu pak není ontologie možná jako speciální disciplína, ale jako jedna cesta filosofie vůbec, jako jedna její stránka, jako jeden pokus o uchopení celku nebo o uchopení vztaženosti k celku (v myšlence). – Ale ona část slova ontologie, která poukazuje k logu, může být ovšem pochopena také jinak než jako věda. Tak kupříkladu mytologie není vědou o mýtech, nýbrž pokusem o logizaci mýtu. Analogicky s tím bychom mohli ontologii chápat jako pokus o logizaci bytí. V tomto pojetí bychom proti mýtu postavili bytí a za úkol bychom si stanovili logizaci samotného bytí, a nikoliv pouze logizaci a-logického či před-logického mýtu. To by nám umožnilo chápat ontologii nikoliv jako speciální obor, nýbrž jako jeden z úkolů, resp. jednu z cest – jednu z metod – filosofického zkoumání. Ontologie by pak představovala jeden z myšlenkových přístupů k bytí. Eventuelní polemika proti povaze tohoto přístupu by pak nemusela jít cestou popírání bytí nebo popírání problému bytí, nýbrž mohla by sám problém zachovat a doporučit jen jinou cestu k jeho řešení.

(Vysoč., 15. 11. 79)